

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Вищого навчального закладу
Укоопспілки «Полтавський університет
економіки і торгівлі»

08 липня 2015 року № 152-Н

Форма № П-2.04

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»**

Кафедра туристичного та готельного бізнесу

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор ПУЕТ

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

з навчальної дисципліни

«ТУРИСТИЧНО-КРАЄЗНАВЧА ДІЯЛЬНІСТЬ»

для студентів спеціальності 242 «Туризм» ступеня магістра

**Факультету харчових технологій готельно-ресторанного і туристичного
бізнесу**

Полтава -2016

Робоча навчальна програма з навчальної дисципліни «Туристично-краєзнавча діяльність» для студентів спеціальності 242 «Туризм» на 10 семестр 2016-2017 навчального року.

Укладач: к. геогр. н., доцент Литовченко І.В.

Робоча навчальна програма обговорена
і схвалена на засіданні кафедри

СХВАЛЕНО

Голова науково-методичної групи з
напрямку підготовки і спеціальності

ПОГОДЖЕНО

Методист науково-навчального центру

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТУРИСТИЧНО-КРАЄЗНАВЧА ДІЯЛЬНІСТЬ»	6
РОЗДІЛ 2. РОБОЧИЙ ГРАФІК НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТУРИСТИЧНО-КРАЄЗНАВЧА ДІЯЛЬНІСТЬ»	7
РОЗДІЛ 3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТУРИСТИЧНО-КРАЄЗНАВЧА ДІЯЛЬНІСТЬ» З РОЗПОДІЛОМ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ ЗА ВИДАМИ ЗАНЯТЬ	8
РОЗДІЛ 4. ТЕХНОЛОГІЧНА КАРТА ТЕМАТИЧНОГО ПЛАНУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТУРИСТИЧНО-КРАЄЗНАВЧА ДІЯЛЬНІСТЬ».....	10
РОЗДІЛ 5. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ	18
РОЗДІЛ 6. МЕТОДИКИ АКТИВІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ	19
РОЗДІЛ 7. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ СТУДЕНТІВ	20
7.1. Поточний контроль	20
7.2. Підсумковий контроль	22
РОЗДІЛ 8. ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОМП'ЮТЕРНОЇ ПІДТРИМКИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ	24
РОЗДІЛ 9. ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	25

ВСТУП

Мета навчальної дисципліни – формування у студентів фахового розуміння геопросторових особливостей створення і просування на національний ринок місцевого туристичного продукту, а також сутнісних рис туристичної спеціалізації теренів України на ринку туристичних послуг.

Завданням вивчення дисципліни «Туристично-краєзнавча діяльність» є теоретична та практична підготовка студентів професійного спрямування «Туризм» з питань:

- визначення місця туристичного краєзнавства у системі національного краєзнавства, методів дослідження, джерел краєзнавства, сутності туристично-краєзнавчої діяльності;

- організації та проведення туристично-краєзнавчих подорожей і окремих напрямів туристично-краєзнавчих досліджень (краєзнавчо-географічних; краєзнавчо-біологічних та історико-краєзнавчих).

Результатом вивчення дисципліни «**Туристично-краєзнавча діяльність**» є компетенції майбутніх фахівців у сфері туризму, що передбачають **знання** основних положень організації краєзнавчо-туристичних подорожей; особливих умов організації і проведення піших, лижних, водних, гірських туристсько-краєзнавчих подорожей; вміння використовувати картографічний матеріал, формувати склад експедиції, планувати маршрут, залежно від поставлених завдань, складати технічне завдання, кошторис подорожі (експедиції), організувати експедиційний побут та безпеку підчас подорожі.

Навчання ґрунтується на поєднанні лекцій та практичних занять. Лекційні заняття передбачають теоретичне осмислення та узагальнення складних розділів навчальної дисципліни, що висвітлюються в переважній мірі на проблемному рівні. Практичні заняття мають на меті закріплення та більш глибоке вивчення аспектів лекційного матеріалу на практиці, самостійна робота – самостійне ознайомлення з відповідними розділами курсу, рекомендованими викладачем.

Хоча навчальна дисципліна «Туристично-краєзнавча діяльність» не є нормативною, але вона виконує систематизуючу функцію, відіграє важливу роль у формуванні цілісних знань про систему туристичних послуг України та світу. Зміст навчальної дисципліни виступає як система теоретико-методологічних і організаційно-практичних засад, що визначають рівень теоретичних знань та практичних навиків студентів щодо комплексного аналізу питань історії становлення й розвитку туристичного краєзнавства в Україні, використання картографічних методів дослідження, впливу природних туристично-краєзнавчих ресурсів України на розвиток туристично-краєзнавчої діяльності, організації та проведення туристично-краєзнавчих подорожей.

Робоча навчальна програма з навчальної дисципліни «Туристично-краєзнавча діяльність» для студентів спеціальності 242м «Туризм» відповідає навчальній програмі з відповідної навчальної дисципліни, що затверджена Вченою Радою ПУЕТ, протокол №3 від 23.03.2016 р.

За навчальними планами на вивчення навчальної дисципліни «Туристично-краєзнавча діяльність» передбачено 150 годин (5 кредитів, 4 години на тиждень), в тому числі: 18 годин лекцій, 46 годин практичних занять, 86 годин самостійної роботи студентів.

Підсумкове оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни здійснюється у формі підсумкового модульного контролю (ПМК, залік).

Розділ 1. Загальна характеристика навчальної дисципліни «Туристично-краєзнавча діяльність»

Таблиця 1. Загальна характеристика навчальної дисципліни

Характеристика навчальної дисципліни	«ТКД»
1. Кількість кредитів за ECTS	5
2. Кількість модулів:	2
3. Нормативна (варіативна) у відповідності до навчального плану	варіативна
4. Курс	5
5. Семестр	10
6. Денна форма навчання, годин: загальна кількість:	150
- лекції	18
- практичні	46
- самостійна робота	86
- вид підсумкового контролю	ПМК
- кількість годин на тиждень	4
7. Заочна форма навчання, годин: - загальна кількість:	90
- лекції	6
- практичні	6
- самостійна робота	78
- вид підсумкового контролю	ПМК

Розділ 3. Тематичний план навчальної дисципліни «Туристично-краєзнавча діяльність» з розподілом навчального часу за видами занять

Таблиця 3. Тематичний план навчальної дисципліни «Туристично-краєзнавча діяльність» для студентів спеціальності 242 «Туризм» денна форма навчання

№ з/п	Назва розділу, модуля, теми	Разом	Лекції	Практичні	Самостійна робота
1	2	3	4	5	6
	МОДУЛЬ 1. Теоретико-методичні та методологічні основи туристичного краєзнавства				
1	Тема 1. «Туристично-краєзнавча діяльність»: об'єкт, предмет, основні завдання та теоретико-методологічні засади дисципліни.	16	2	4	10
2	Тема 2. Історія становлення й розвитку туристичного краєзнавства в Україні.	17	2	6	9
3	Тема 3. Туристична картографія як основний методичний засіб туристично-краєзнавчої діяльності.	18	2	6	10
4	Тема 4. Природні туристично-краєзнавчі ресурси України.	17	2	6	9
	Модуль II. Організація та проведення туристично-краєзнавчої діяльності в Україні				
5	Тема 5. Фортеці, замки і монастирі як туристично-краєзнавчі об'єкти.	18	2	6	10
6	Тема 6. Курортні ресурси України.	17	2	6	9
7	Тема 7. Організація використання печер для цілей туризму.	15	2	4	9
8	Тема 8. Музеї як об'єкти туристично-краєзнавчої діяльності.	16	2	4	10
9	Тема 9. Організація та проведення туристично-краєзнавчих подорожей.	16	2	4	10
	Разом	150	18	46	86

Таблиця 4. Тематичний план навчальної дисципліни «Туристично-краєзнавча діяльність» для студентів спеціальності 242 «Туризм» заочна форма навчання

№ з/п	Назва розділу, модуля, теми	Разом	Лекції	Практичні	Самостійна робота
1	2	3	4	5	6
	МОДУЛЬ 1. Теоретико-методичні та методологічні основи туристичного краєзнавства				
1	Тема 1. «Туристично-краєзнавча діяльність»: об'єкт, предмет, основні завдання та теоретико-методологічні засади дисципліни.	10	2	-	8
2	Тема 2. Історія становлення й розвитку туристичного краєзнавства в Україні.	9	-	-	9
3	Тема 3. Туристична картографія як основний методичний засіб туристично-краєзнавчої діяльності.	12	2	2	8
4	Тема 4. Природні туристично-краєзнавчі ресурси України.	11	-	2	9
	Модуль II. Організація та проведення туристично-краєзнавчої діяльності в Україні				
5	Тема 5. Фортеці, замки і монастирі як туристично-краєзнавчі об'єкти.	9	-	-	9
6	Тема 6. Курортні ресурси України.	9	-	-	9
7	Тема 7. Організація використання печер для цілей туризму.	9	-	-	9
8	Тема 8. Музеї як об'єкти туристично-краєзнавчої діяльності.	10	-	2	8
9	Тема 9. Організація та проведення туристично-краєзнавчих подорожей.	11	2	-	9
	Разом	90	6	6	78

Розділ 4. Технологічна карта тематичного плану навчальної дисципліни «Туристично-краєзнавча діяльність»

Таблиця 5. Технологічна карта тематичного плану навчальної дисципліни «Туристично-краєзнавча діяльність», яка викладається для студентів за видами занять для студентів спеціальності 242м «Туризм» денної форми навчання

Назва розділу, модуля, теми та питання, що розглядаються на лекції	Обсяг годин	Назва теми семінарського, практичного і лабораторного заняття (питання і завдання)	Обсяг годин (інтегр.)	Інформаційні джерела (порядковий номер за переліком)
<p>МОДУЛЬ 1. Теоретико-методичні та методологічні основи туристичного краєзнавства</p> <p>Тема 1. «Туристично-краєзнавча діяльність»: об'єкт, предмет, основні завдання та теоретико-методологічні засади дисципліни.</p> <p>Лекція 1.</p> <ol style="list-style-type: none"> Сутність навчальної дисципліни «Туристично-краєзнавча діяльність». Об'єкт і предмет дослідження дисципліни. Принципи туристично-краєзнавчої діяльності. Напрями, форми та методи туристично-краєзнавчої діяльності. 	2	<p>Практичне заняття 1, 2.</p> <p>Тема 1. «Туристично-краєзнавча діяльність»: об'єкт, предмет, основні завдання та теоретико-методологічні засади дисципліни.</p> <ol style="list-style-type: none"> Сутність навчальної дисципліни «Туристично-краєзнавча діяльність». Об'єкт і предмет дослідження дисципліни. Принципи туристично-краєзнавчої діяльності. Методи дослідження туристично-краєзнавчої діяльності. 	4	
<p>Тема 2. Історія становлення й розвитку туристичного краєзнавства в Україні.</p> <p>Лекція 2.</p> <ol style="list-style-type: none"> Становлення туристичного 	2	<p>Практичне заняття 3, 4, 5.</p> <p>Тема 2. Історія становлення й розвитку туристичного краєзнавства в Україні.</p>	6	

<p>краєзнавства як науки.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Родовід українського краєзнавства, його давні традиції. 3. Фундатори національного краєзнавства. 4. Історія розбудови у туристичної інфраструктури в різні історичні періоди. 5. Особливості розвитку краєзнавства на Полтавщині. 		<ol style="list-style-type: none"> 1. Становлення туристичного краєзнавства як науки. 2. Родовід українського краєзнавства, його давні традиції. 3. Фундатори національного краєзнавства. 4. Історія розбудови у туристичної інфраструктури в різні історичні періоди. 5. Особливості розвитку краєзнавства на Полтавщині. 		
<p>Тема 3. Туристична картографія як основний методичний засіб туристично-краєзнавчої діяльності. Лекція 3.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зародження і розвиток спеціальної туристичної картографії. 2. Сучасний стан туристичної картографії в Україні. 3. Туристична карта: мета створення, вимоги, що ставляться до туристичної карти. 4. Класифікація туристичних карт. 	2	<p>Практичне заняття 6, 7, 8. Тема 3. Туристична картографія як основний методичний засіб туристично-краєзнавчої діяльності.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зародження і розвиток спеціальної туристичної картографії. 2. Сучасний стан туристичної картографії в Україні. 3. Туристична карта: мета створення, вимоги, що ставляться до туристичної карти. 4. Класифікація туристичних карт. 	6	
<p>Тема 4. Природні туристично-краєзнавчі ресурси України. Лекція 4.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Наукова сутність та суспільне значення 	2	<p>Практичне заняття 9, 10, 11. Тема 4. Природні туристично-краєзнавчі ресурси України.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Наукова сутність та суспільне значення 	6	

<p>рекреації у природному середовищі. Потенціал природних краєзнавчо-туристичних ресурсів України. 2. Історія заповідної справи в Україні та поняття про державний природно-заповідний фонд. 3. Класифікація об'єктів природно-заповідного фонду України.</p>		<p>рекреації у природному середовищі. 2. Потенціал природних краєзнавчо-туристичних ресурсів України. 3. Історія заповідної справи в Україні та поняття про державний природно-заповідний фонд. 4. Класифікація об'єктів природно-заповідного фонду України.</p>		
<p>Модуль II. Організація та проведення туристично-краєзнавчої діяльності в Україні Тема 5. Фортеці, замки і монастирі як туристично-краєзнавчі об'єкти. Лекція 5. 1. Стан краєзнавчої вивченості замків, фортець і монастирів України. 2. Класифікація оборонних споруд. 3. Законодавство України про охорону культурної спадщини. 4. Характеристика видатних пам'яток фортифікаційного зодчества України. 5. Використання замків і фортець у туризмі.</p>	2	<p>Практичне заняття 12, 13, 14. Тема 5. Фортеці, замки і монастирі як туристично-краєзнавчі об'єкти. 1. Стан краєзнавчої вивченості замків, фортець і монастирів України. 2. Класифікація оборонних споруд. 3. Законодавство України про охорону культурної спадщини. 4. Характеристика видатних пам'яток фортифікаційного зодчества України. 5. Використання замків і фортець у туризмі.</p>	6	
<p>Тема 6. Курортні ресурси України. Лекція 6. 1. Курортні ресурси України, як об'єкти туристично-краєзнавчої діяльності.</p>	2	<p>Практичне заняття 15, 16, 17. Тема 6. Курортні ресурси України. 1. Курортні ресурси України, як об'єкти туристично-краєзнавчої діяльності.</p>	6	

<ul style="list-style-type: none"> 2. Класифікація курортів України. 3. Природні умови формування курортних ресурсів України. 4. Курортні ресурси України, як об'єкти туристично-краєзнавчої діяльності 		<ul style="list-style-type: none"> 2. Класифікація курортів України. 3. Природні умови формування курортних ресурсів України. 4. Курортні ресурси України, як об'єкти туристично-краєзнавчої діяльності 		
<p>Тема 7. Організація використання печер для цілей туризму. Лекція 7.</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Печери як об'єкт краєзнавства. 2. Історія вивчення печер України. 3. Печери України як пам'ятки природи. 4. Використання карстових печер для спелеотуризму, спелеотерапії та інших цілей. 	2	<p>Практичне заняття 18, 19. Тема 7. Організація використання печер для цілей туризму.</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Печери як об'єкт краєзнавства. 2. Історія вивчення печер України. 3. Печери України як пам'ятки природи. 4. Використання карстових печер для спелеотуризму, спелеотерапії та інших цілей. 	4	
<p>Тема 8. Музеї як об'єкти туристично-краєзнавчої діяльності. Лекція 8.</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Музеї як об'єкти туристично-краєзнавчої діяльності. 2. Роль музеїв у розвитку суспільства. 3. Класифікація музеїв України. Визначні музеї України. 4. Полтава - місто-музей і місто музеїв, духовна столиця України. 	2	<p>Практичне заняття 20, 21. Тема 8. Музеї як об'єкти туристично-краєзнавчої діяльності.</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Музеї як об'єкти туристично-краєзнавчої діяльності. 2. Роль музеїв у розвитку суспільства. 3. Класифікація музеїв України. Визначні музеї України. 4. Полтава - місто-музей і місто музеїв, духовна столиця України. 	4	
<p>Тема 9. Організація та проведення</p>	2	<p>Практичне заняття 22, 23.</p>	4	

<p>туристично-краєзнавчих подорожей . Лекція 9.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Організація та проведення туристично-краєзнавчих подорожей та походів. 2. Вибір району подорожі та розробка маршруту. Організація руху у поході. 3. Правила безпеки туриста під час проходження походів різного типу. 4. Перша медична допомога у туристичних походах. 5. Психологічні аспекти комплектування груп. Комплексна психологічна підготовка туристичної групи.. 		<p>Тема 9. Організація та проведення туристично-краєзнавчих подорожей.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Організація та проведення туристично-краєзнавчих подорожей та походів. 2. Вибір району подорожі та розробка маршруту. Організація руху у поході. 3. Правила безпеки туриста під час проходження походів різного типу. 4. Перша медична допомога у туристичних походах. 5. Психологічні аспекти комплектування груп. Комплексна психологічна підготовка туристичної групи. 		
Разом	18		46	

Таблиця 6. Технологічна карта тематичного плану навчальної дисципліни «Туристично-краєзнавча діяльність», для студентів спеціальності 242м «Туризм» заочної форми навчання

Назва розділу, модуля, теми та питання, що розглядаються на лекції	Обсяг годин	Назва теми семінарського, практичного і лабораторного заняття (питання і завдання)	Обсяг годин (інтегр.)	Інформаційні джерела (порядковий номер за переліком)
<p>МОДУЛЬ 1. Теоретико-методичні та методологічні основи туристичного краєзнавства</p> <p>Тема 1. «Туристично-краєзнавча діяльність»: об'єкт, предмет, основні завдання та теоретико-методологічні засади дисципліни.</p> <p>Лекція 1.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність навчальної дисципліни «Туристично-краєзнавча діяльність». 2. Об'єкт і предмет дослідження дисципліни. 3. Принципи туристично-краєзнавчої діяльності. 4. Напрями, форми та методи туристично-краєзнавчої діяльності. 	2		-	
<p>Тема 3. Туристична картографія як основний методичний засіб туристично-краєзнавчої діяльності.</p> <p>Лекція 2.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зародження і розвиток спеціальної туристичної картографії. 2. Сучасний стан туристичної картографії в Україні. 	2	<p>Практичне заняття 1.</p> <p>Тема 3. Туристична картографія як основний методичний засіб туристично-краєзнавчої діяльності.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зародження і розвиток спеціальної туристичної картографії. 2. Сучасний стан туристичної картографії в Україні. 	2	

<p>3. Туристична карта: мета створення, вимоги, що ставляться до туристичної карти.</p> <p>4. Класифікація туристичних карт.</p>		<p>3. Туристична карта: мета створення, вимоги, що ставляться до туристичної карти.</p> <p>4. Класифікація туристичних карт.</p>		
	-	<p>Практичне заняття 2. Тема 4. Природні туристично-краєзнавчі ресурси України.</p> <p>1. Наукова сутність та суспільне значення рекреації у природному середовищі.</p> <p>2. Потенціал природних краєзнавчо-туристичних ресурсів України.</p> <p>3. Історія заповідної справи в Україні та поняття про державний природно-заповідний фонд.</p> <p>4. Класифікація об'єктів природно-заповідного фонду України.</p>	6	
<p>Модуль II. Організація та проведення туристично-краєзнавчої діяльності в Україні</p>	2	<p>Практичне заняття 3. Тема 8. Музеї як об'єкти туристично-краєзнавчої діяльності.</p> <p>1. Музеї як об'єкти туристично-краєзнавчої діяльності.</p> <p>2. Роль музеїв у розвитку суспільства.</p> <p>3. Класифікація музеїв України. Визначні музеї України.</p> <p>4. Полтава - місто-музей і місто музеїв, духовна столиця України.</p>	2	

<p>Тема 9. Організація та проведення туристично-краєзнавчих подорожей. Лекція 9.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Організація та проведення туристично-краєзнавчих подорожей та походів. 2. Вибір району подорожі та розробка маршруту. Організація руху у поході. 3. Правила безпеки туриста під час проходження походів різного типу. 4. Перша медична допомога у туристичних походах. 5. Психологічні аспекти комплектування груп. Комплексна психологічна підготовка туристичної групи. 	2		-	
Разом	6		6	

Розділ 5. Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом навчальної дисципліни, засвоєння знань, надбання вмінь та навичок у вільний від аудиторних навчальних занять час. Самостійна робота студента складається із підготовки до практичних й індивідуальних занять шляхом виконання усного та письмового домашнього завдання.

У процесі самостійної роботи студенти повторюють й закріплюють той матеріал, що був розібраний з науково-педагогічним працівником на лекційних заняттях, а також опановують окремі програмні питання, що передбачені для самостійного вивчення.

Самостійна робота окрім підготовки до практичних занять за відповідним планом, передбачає вивчення умов організації і проведення піших, лижних, водних, гірських туристично-краєзнавчих подорожей; набуття навиків формування складу експедиції, планування маршруту, залежно від поставлених завдань, складання технічних завдань, кошторису експедиції, звіту, ведення польової документації тощо, організації експедиційного побуту. Для цього, спираючись на прослуханий лекційний матеріал, опрацювавши основну і додаткову літературу, як навчальної дисципліни так і матеріалів сайтів управлінь туризму та курортів ОДА, ознайомившись із законодавчими і нормативними документами, студенти виконують презентації з використанням програмного забезпечення Microsoft Office PowerPoint.

Розділ 6. Методики активізації процесу навчання

Інтенсифікація навчального процесу при викладанні навчальної дисципліни повинна здійснюватися на основі використання активних методів навчання, що дозволяє, вирішити проблему зростаючого інформаційного навантаження на студентів, поліпшити якість засвоєння ними вивченого матеріалу.

При вивченні навчальної дисципліни «Туристично-краєзнавча діяльність» :

1. В групах досліджуються теоретичні та методологічні основи туристичного краєзнавства як науки; місце туристичного краєзнавства у системі національного краєзнавства, джерела краєзнавства, сутність туристсько-краєзнавчої діяльності;
2. вивчаються основи організації і планування туристично-краєзнавчих подорожей;
3. Робота в малих групах при проведенні практичних занять та ін.

Для активізації процесу навчання студентів викладач повинен творчо застосувати різноманітні навчальні технології та засоби:

- на лекціях намагатись зосереджувати увагу студентів на найбільш актуальних проблемних питаннях розвитку туристично-краєзнавчої діяльності в Україні та її регіонах; об'єктах туристично-краєзнавчої діяльності;

- заохочувати студентів до критичного сприйняття нового матеріалу замість пасивного конспектування;

- лекція має бути науковою, доступною і цікавою, сприяти глибокому аналізу та засвоєнню матеріалу;

- частину визначених у тематичному плані тем навчальної дисципліни рекомендувати на самостійне вивчення з наступним проведенням консультацій-диспутів;

- на практичних заняттях проводити: розв'язання завдань заснованих на використанні методу SWOT аналізу, презентації самостійних робіт, перехресну перевірку завдань самими студентами з наступною аргументацією виставленої оцінки;

- з окремих питань програми ефективними формами активізації навчального процесу можуть бути диспути, дискусії, проблемні ситуації чи виконання тестів.

Обов'язковими елементами активізації навчальної роботи студентів мають стати чіткий контроль відвідування студентами занять, заохочення навчальної активності, справедлива диференціація оцінок, подяка викладача за сумлінне ставлення студентів до вивчення навчальної дисципліни.

Кращих студентів викладач повинен залучати до науково-дослідної роботи на кафедрі, участі в наукових конференціях.

Розділ 7. Система поточного і підсумкового контролю студентів

7.1. Поточний контроль

Поточний контроль знань проводиться з метою виявлення якості навчального процесу і його результатів у міжсесійний період, що здійснюється в ході аудиторних та індивідуальних занять і перевірки самостійно виконаних студентами завдань, передбачених навчальною програмою навчальної дисципліни.

До основних завдань поточного контролю належать:

- оцінювання поточних результатів самостійної (індивідуальної) роботи студентів щодо освоєння програмного матеріалу навчальної дисципліни;
- отримання студентами уявлень про свої здібності, рівень засвоєння навчального матеріалу навчальної дисципліни та необхідність внесення оперативних змін у подальшу самостійну роботу;
- надання викладачеві можливості впливати на хід самостійної роботи студентів і визначати необхідність та напрями вдосконалення навчального процесу;
- виявлення здібностей у студентів до наукової роботи через їх участь у студентських наукових конференціях, оформлення індивідуальних робіт (рефератів, творчих завдань, стінних газет).
- Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та індивідуальних занять. Основними формами поточного контролю з навчальної дисципліни є усне опитування за окремими темами навчальної дисципліни, контрольні роботи, реферати та модульний контроль.

Об'єктом поточного контролю знань студентів є наступні види його поточної навчальної діяльності:

- відвідування практичних занять та активність роботи протягом семестру;
- оцінка розрахункових завдань;
- написання контрольних робіт (експрес-опитування);
- виконання модульних завдань;
- підготовка творчих завдань та рефератів з індивідуальних завдань;
- участь в наукових конференціях.

Вся діяльність студента під час поточного контролю оцінюється в діапазоні від "0" до "60" балів (включно). При цьому система оцінювання кожного виду навчальної діяльності студента спирається на метод експертних оцінок.

Основним чинником, який характеризує активність роботи студента під час практичних занять і виконання індивідуальних завдань є рівень знань, які він демонструє в процесі обговорення поставлених питань, написання контрольних робіт (експрес-опитування), творчих завдань та рефератів, участь в роботі студентських наукових конференцій з питань навчальної

дисципліни. При усних відповідях на практичних заняттях треба керуватися шкалою оцінок 4-х бальної системи з наступним переведенням у шкалу балів 0; 5; 10. При виконанні контрольної роботи в залежності від помилок і недоліків у відповідях (незначні, грубі чи немає відповіді на одне або всі питання) робота оцінюється як за високим так і за достатнім рівнем знань (який виражається оцінкою 4 (добре), або 3 (задовільно) з переведенням у шкалу балів кратну “5”). Кожна контрольна робота може бути оцінена у “0; 5; 10” балів і є експрес-опитуванням, яке враховується як оцінка за Практичне заняття. Підсумкова оцінка за практичне заняття визначається шляхом переважання у студента оцінок “0; 5 чи 10” балів.

Відвідування занять та активність роботи і рівень знань студента на протязі семестру оцінюється в діапазоні від “0” до “20” балів. Бали виставляються за такі результати діяльності студента:

Результати діяльності студента		Кількість балів
1	Студент глибоко, аргументовано, в логічній послідовності і самостійно розкривав (на практичних заняттях) теоретичні питання, самостійно і вірно виконав практичні завдання контрольних робіт за темами занять.	10
2	Студент виявив достатні знання з теоретичних і практичних питань з навчальної дисципліни, але відповідав на практичному заняттях невпевнено, відповіді були не повними, студент припускався певних помилок та ін.	5
3	Студент не міг ні усно, ні в письмовій формі (контрольні роботи) розкрити основні елементи теоретичних питань, не знає теоретико-методологічні основи туристично-краєзнавчої діяльності, не знає історії розвитку туристичного краєзнавства в Україні, не засвоїв питання організації та проведення туристично-краєзнавчої діяльності в Україні, не вмів користуватися картографічним матеріалом та ін.	0
4	Студент вірно і в повній мірі виконав всі індивідуальні завдання, самостійно вник в суть всіх проблем із тем, винесених на самостійне вивчення, приймав участь в студентській науковій конференції з питань навчальної дисципліни та ін.	10
5	Студент не виконав частину (менше половини) індивідуальних завдань або його відповіді на питання були поверховими, не точними, з деякими помилками.	5
6	Студент не виконав більше половини індивідуальних завдань, відповіді не точні і носять поверховий характер, незнання статистичного матеріалу та ін.	0

З метою перевірки поточної навчальної роботи студентів за допомогою модульного контролю весь навчальний матеріал навчальної дисципліни поділяється на два модулі. Перший модуль охоплює 1-4 теми, другий – 5-8 теми.

Порядковий номер практичного заняття	Модуль	Теми
1-4	I	1-4
5-9	II	5-9
1-9	Контрольні роботи	1-9

При виконанні модулів в залежності від глибини знання матеріалу оцінка може становити “0; 5; 10” балів по кожному модулю, який включає 3-4 питання. При невиконанні одного питання модуля загальна оцінка за модуль не може перевищувати “5” балів (значний недолік роботи).

Модульні завдання виконуються в аудиторії на практичному занятті. Протягом семестру студент має виконати два модульних завдання, що дає йому можливість максимально отримати 20 балів.

Виконання самостійних робіт (індивідуальних завдань) оцінюється в залежності від глибини відповіді у “0; 5; 10” балів. Невиконання двох самостійних робіт у підсумку оцінюється незадовільно, тобто “0” балів. Невиконання однієї самостійної роботи є значним недоліком роботи, але свідчить про достатній рівень знань в цілому, оцінюється в “5” балів. Остаточна оцінка за три самостійні (індивідуальні) роботи визначається переважанням оцінок “0; 5; 10” балів.

З поточного контролю знань студент денної форми навчання може одержати від “0” до “60” балів (включно). На поточний контроль знань студентів заочної форми навчання за рішенням кафедри вноситься домашня письмова робота з навчальної дисципліни за обраною студентом темою та завдання одного модуля, що охоплює ключові теми курсу.

Заочне навчання. Домашні завдання студент одержує під час установчої сесії (начитки лекцій) або після закінчення сесії. У міжсесійний період кафедрою проводяться групові або індивідуальні консультації.

Під час сесії студенти обов’язково захищають свої роботи і за результатами захисту вони оцінюються в “0; 5; 10 або 20” балів. Модульне завдання винесене на поточний контроль включає не менше двох питань і оцінюється у “0; 5; 10; 20” балів. Написання і перевірка модульних завдань проводиться в сесійний період згідно з розкладом.

Поточний контроль знань студентів заочної форми навчання включає активність роботи на семінарських заняттях, виконання контрольних робіт у формі експрес-опитування та виконання модульних завдань. Перші два види поточного контролю оцінюються в “0; 5; 10” балів кожний, а модульні завдання – в “0; 5; 10; 20” балів. В цілому за поточний контроль знань студент одержує від “0” до “60” балів.

Підсумковий бал за результатами модульно-кредитного контролю оформлюється під час останнього практичного заняття і вносяться до відомості. Він є основою для визначення загальної успішності студента з даного предмету.

7.2. Підсумковий контроль

Метою підсумкового модульного контролю є встановлення фактичної відповідності рівня знань студентів вимогам програми навчальної дисципліни.

До основних завдань іспиту належать:

- оцінка науково-теоретичної підготовки студентів з навчальної дисципліни;
- виявлення рівня практичної підготовки студентів з навчальної дисципліни;
- посилення мотивації студентів щодо оволодіння програмним матеріалом навчальної дисципліни.

Загальна підсумкова оцінка з навчальної дисципліни складається з суми балів за результати поточного контролю знань та підсумкового модульного контролю і не може перевищувати 100 балів.

В заліково-екзаменаційній відомості виставляються результати поточного контролю і загальна підсумкова оцінка за 100-бальною системою та оцінка в 4-х бальній системі .

Переведення 100-бальної шкали оцінювання в 4-х бальну та шкалу за системою ЄКТС для фіксації в нормативних документах університету здійснюється в такому порядку:

Таблиця 6. Шкала оцінювання знань студентів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Туристично-краєзнавча діяльність»

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни

Підсумкове оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни здійснюється у формі підсумкового модульного контролю (ПМК, залік).

Таблиця 7. Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни «Туристично-краєзнавча діяльність»

Форма роботи	Вид роботи	Бали
1. Навчальна	1. Участь в предметних олімпіадах: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних; 2. Участь в конкурсах на кращого знавця навчальної дисципліни: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних 3. Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань підвищеної складності	30
2. Науково-дослідна	1. Участь в наукових гуртках 2. Участь в наукових студентських клубах 3. Участь в наукових магістерських семінарах 4. Участь в конкурсах студентських робіт: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних 5. Участь в наукових студентських конференціях: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	30
3. Інші форми (зазначити, які саме)	Участь у проведенні міських та обласних заходів з розвитку сільського зеленого туризму.	30

Студент може отримати не більше **30 балів** за один із видів додаткових навчальних робіт (таблиця 7) . Додаткові бали додаються до загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни, але загальна підсумкова оцінка не може перевищувати **100 балів**.

Розділ 8. Програмне забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу

Загальне програмне забезпечення навчальної дисципліни «Туристично-краєзнавча діяльність» передбачає використання лектором лекційного матеріалу із застосування програмного забезпечення Microsoft Office PowerPoint, а також використання Інтернет ресурсу.

Програма вивчення навчальної дисципліни «Туристично-краєзнавча діяльність» передбачає виконання студентами презентацій на тему «Організація та проведення туристично-краєзнавчих подорожей» та При підготовці презентації студенти застосовують програмне забезпечення Microsoft Office PowerPoint.

Розділ 9. Інформаційно-методичне забезпечення

9.1. Перелік складових навчально-методичного комплексу навчальної дисципліни

1. Навчальна програма
2. Робоча навчальна програма
3. Навчальні завдання для практичних занять
4. Завдання для самостійної роботи та методичні рекомендації до їх виконання
5. Пакети комплексних контрольних завдань (робіт) та критерії їх оцінювання
6. Модульний контроль (поточні модульні роботи)
7. Пакети тестів для студентів денної та заочної форм навчання
8. Питання для підготовки до ПМК (заліку)
9. Тематика науково-дослідної роботи студентів

9.2. Список інформаційних джерел

1. Бейдик О. О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування. / О.О. Бейдик – К.: 2001.
2. В'їзний туризм: навч. посібник / [П.Ф. Коваль, Н. О. Алешугіна, Г. П. Андреева та ін.]. – Ніжин: Видавництво Лук'яненко В.В., 2010. – 304 с.
3. Голубко В. Історичне краєзнавство. Навчальний посібник. / В. Голубко, С. Качараба, А. Середяк. – Ч.І. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2005. – 130 с.
4. Дем'янчук Г. С. Українське краєзнавство: сторінки історії. / Г.С. Дем'янчук. – К.: Просвіта 2006. – 293 с.
5. Заповідники і національні природні парки України. -К, 1999.
6. Коротун І. М. Природні ресурси України: Навч. посібник. / І. М. Коротун – Рівне, 2000.
7. Костриця М.Ю. Українське географічне краєзнавство: історія, методологія, постаті, практика. М. Ю. Костриця – Житомир: Косенко, 2006. — 444 с.

8. Краєзнавство в Україні: сучасний стан і перспективи: наук. Збірник. – К. : Академія, 2003. – 232 с.
9. Крачило М. П. Краєзнавство і туризм: навч. посібник / М.П.Крачило. – К.: Вища школа, 1994. – 191 с.: іл.
10. Куйбіда В. Організація туристсько-краєзнавчої роботи / В. Куйбіда, Н. Пангелова // Рідна школа. – 2008. - №10. – С. 55-57.
11. Пангелов Б. П. Організація і проведення туристсько-краєзнавчих подорожей: навч. посібник / Б. П. Пангелов. – К.: Академвидав, 2010. – 248 с.
12. Панкова Є.В. Туристичне краєзнавство: Навчальний посібник / Є. В. Панкова – К.: Видавництво: Альтерпрес, 2003. – 352 с.
13. Петранівський В.Л., Рутинський М.Й. Туристичне краєзнавство Навчальний посібник. За редакцією проф. Заставного Ф.Д. – К.: Знання, 2006. - 575 с.
14. Руденко В.П. Географія природно-ресурсного потенціалу України: У 3 ч. : Підручник / В. П. Руденко – К.; Чернівці : Academia : Зелена Буковина, 1999 . – 567 с.
15. Тронько П.Т. Краєзнавство у відродженні духовності і культури. Досвід. Проблеми. Перспективи./ П. Т. Тронько – К, 1994.
16. Штангей Ю. В. Орієнтовні навчальні програми туристсько-краєзнавчих об'єднань учнівської молоді / Ю. В. Штангей. – К.: ІЗМН, 1996. – 368 с.

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Декан факультету _____

«УЗГОДЖЕНО»
Директор навчального центру _____

Навчально-методичний комплекс з навчальної навчальної дисципліни

Напря́м підготовки (спеціальність) _____
Кафедра _____
Провідний викладач _____
_____ семестр _____ навчального року
станом на _____ року

Складові навчально-методичного комплексу	Наявність	Дата затвердження (рік видання)
1. Навчальна програма		
2. Робоча навчальна програма		
3. Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення навчальної навчальної дисципліни		
4. Дистанційний курс		
5. Плани семінарських занять		
6. Навчальні завдання для практичних занять		
7. Лабораторний практикум		
8. Збірник ситуаційних завдань (кейси)		
9. Ділові ігри		
10. Індивідуальні завдання для самостійної роботи та методичні рекомендації до їх виконання		
11. Методичні рекомендації для самостійного вивчення навчальної навчальної дисципліни (розробляються при відсутності поз.3)		
12. Завдання для контрольних робіт та методичні рекомендації до їх виконання для студентів заочної форми навчання		
13. Тематика курсових робіт (проектів) та методичні рекомендації до їх виконання		
14. Тести вхідного контролю знань студентів		
15. Пакети комплексних контрольних завдань (робіт) та критерії їх оцінювання		
16. Пакети завдань для поточного контролю (відповідно до робочої навчальної програми)		
16.1. Завдання для поточних контрольних робіт		
16.2. Пакети завдань для колоквиумів		
16.3. Модульний контроль (поточні модульні роботи)		
16.4. Пакети тестів для студентів денної та заочної форм навчання		
17. Підсумковий контроль знань студентів		
17.1. Питання для підготовки до ПМК (заліку)		
17.2. Комплект екзаменаційних білетів		
18. Тематика науково-дослідної роботи студентів		
19. Інші авторські видання викладачів кафедри з навчальної навчальної дисципліни, у т.ч. з грифом МОН України:		
- підручники		
- навчальні посібники		
- навчально-методичні посібники		
- курс лекцій		
- опорні конспекти лекцій		
- практикум		
- інші		

«Підготовлено»

«Перевірено»

Провідний викладач _____
Завідувач кафедри _____

Заступник декана факультету _____